

El lloc de les coses

Joan de Sagarra

Òmnium Cultural i la Fundació Josep Pla han organitzat un cicle de conferències entorn del tema Josep Pla i la reivindicació de la llengua catalana, amb la col·laboració del diari *Avui*. La notícia la recull la premsa catalana del dimarts 27 de setembre. Amb diversos titulars. "Òmnium reivindica Josep Pla com el prosista més rellevant del segle XX", es pot llegir a l'*Avui*. "Òmnium es reconcilia amb Pla", llegim a *La Vanguardia*.

La notícia d'aquest cicle de conferències no tindria major importància que qualsevol altre acte cultural, des del punt de vista informatiu, si no fos perquè la presència d'Òmnium Cultural entre els seus organitzadors significa, com encertadament assenyala el titular de *La Vanguardia*, la reconciliació de l'entitat cultural catalanista amb la figura i l'obra de l'escriptor empordanès, a qui Òmnium Cultural va negar en vida, any rere any, la concessió del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes. El president d'Òmnium Cultural, el senyor Jordi Porta, ha manifestat, amb molt bon criteri, que ja comença a ser hora de "posar les coses en el seu lloc", alhora que qualificava Pla d'"el prosista més important del segle XX" (*Avui*) o com "un dels prosistes més importants del segle XX en llengua catalana, segons els experts" (*La Vanguardia*).

Per què Òmnium Cultural no va concedir a Pla el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes? Perquè havia escrit i publicat llibres en castellà, perquè havia espilat per a Franco, perquè no tenia un pedigrí catalanista. El Premi d'Honor no premiava tan sols una obra, en català, premiava també una fidelitat al país, una certa visió política del país. Aquestes eren les regles del joc, regles que no compartia tothom. En aquells anys, jo era de l'opinió, i com jo molta gent, que l'obra literària de Pla, en català, havia fet un gran bé al país, als lectors del meu país, un bé infinitament superior al mal que haguessin pogut causar les seves infidelitats polítiques. Em semblava ridícul, i així ho vaig escriure en innumerable ocasions, que es negués el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes a un dels grans escriptors del meu país que més havia fet per les lletres catalanes, per la literatura i per l'amor a la llengua del meu país.

"Òmnium Cultural i el seu Premi d'Honor van tenir un cert sentit en uns anys en què a penes teníem res. Ara, Òmnium Cultural continua tenint sentit. Quant al Premi, d'acord amb les seves bases, sospito que ha quedat obsolet"

En aquella època jo escrivia en un diari barcelonès, el *Telexprés*, i els meus articles a favor de la concessió del Premi d'Honor a Pla comptaven amb el vistiplau del meu director, Manuel Ibáñez Escofet, que era un enamorat de Pla, però, alhora, li empipava que en aquells articles tractés despectivament la gent de l'Òmnium Cultural. Era una situació absurda, com tantes més d'aquells anys periodístics. Es podia defensar Pla, però no es podia parlar d'un personatge de l'Òmnium que quan tenia problemes amb els obrers de la

Josep Pla rebrà el reconeixement d'Òmnium Cultural.

seva fàbrica no tenia cap problema a recórrer al governador civil, o d'aquell altre personatge d'Òmnium que tenia una editorial i es gastava una petita fortuna anunciant les seves publicacions en català en les pàgines del madrileny diari *Abc* mentre redactava contractes lleonins amb els escriptors catalans.

Però un bon dia va arribar el president Tarradellas i va concedir a Pla la medalla d'or de la Generalitat. Va ser un acte de justícia al qual vaig tenir la sort i el plaer d'assistir. El president Tarradellas, com diria el senyor Porta, "havia posat les coses a lloc".

Ara, Òmnium Cultural es "reconcilia" amb Pla. Què vol dir això? Que es canviaran les bases del Premi d'Honor? Que aquest es podria concedir a un Carles Sentís o a un Martí de Riquer? Però si el premi perd la seva imprescindible fidelitat a un país, en què es queda?

Òmnium Cultural i el seu Premi d'Honor van tenir un cert sentit en uns anys en què a penes teníem res. Ara, Òmnium Cultural continua tenint sentit, com qualsevol altra entitat cultural que treballi en benefici d'aquest país. Quant al Premi d'Honor, d'acord amb les seves bases, sospito que ha quedat obsolet. Cada vegada queden menys bons escriptors mals catalans.